

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 lipca 2017 r.

Pozwem wniesionym w dniu 1 marca 2017 r. (data nadania na poczcie) powódka I. B. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego V. Ż.Spółki Akcyjnej V. G.z siedzibą w W. kwoty 17.445,66 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 listopada 2016 roku do dnia zapłaty. Powódka wniosła także o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego towarzystwa ubezpieczeń kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych powiększonych oraz kosztów w wysokości 17,- zł. opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu powódka wskazała, że zawarła ze stroną pozwaną Umowę (...) z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym ze Składką Regularną (...), potwierdzoną polisą nr (...). Integralną częścią przedmiotowej umowy były ogólne warunki umowy ubezpieczenia (OWU) oraz regulamin. W związku z przedterminowym rozwiązaniem umowy pozwany ubezpieczyciel wypłacił powódce Świadczenie Wykupu. Wysokość Świadczenia Wykupu została określona przez ubezpieczyciela procentowo, w zależności od roku, w którym rozwiązano umowę – zgodnie z tabelą znajdującą się w załączniku do OWU. Powódka podniosła, iż w niniejszej sprawie pozwana wypłaciła jej kwotę 26.168,48 zł., podczas gdy wartość jej rachunku wyniosła łącznie 43.614,14 zł. W ocenie strony powodowej, zapisy umowne dotyczące Świadczenia Wykupu oraz tabela z załącznika do OWU stanowią klauzule abuzywne. Podobne klauzule dotyczące innych przedsiębiorców figurują w rejestrze klauzul niedozwolonych. Kwota Świadczenia Wykupu została przez ubezpieczyciela pobrana bez podstawy prawnej, zatem jako świadczenie nienależne podlega zwrotowi na rzecz powódki.

(pozew – k. 1-5)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zwrot kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. W uzasadnieniu strona pozwana wskazała, iż Świadczenie Wykupu stanowi świadczenie główne stron, które zostało określone w sposób jednoznaczny, zatem nie podlega kontroli pod kątem abuzywności. Na okoliczność tego ubezpieczyciel przytoczył szeroką argumentację. Jednocześnie pozwany wskazał, że powódka zawierając przedmiotową umowę miała wiedzę na temat warunków ubezpieczenia, w tym w szczególności na temat opłat pobieranych przez pozwanego oraz sposobu obliczania wartości świadczenia wykupu. Pozwany wskazał również, iż nawet jeśli uznać, iż świadczenie wykupu nie jest świadczeniem głównym stron umowy, zostało ono sformułowane w sposób jednoznaczny – określono je bowiem przy pomocy czytelnej tabeli. W ocenie pozwanego, postanowienia OWU dotyczące świadczenia wykupu nie stanowią niedozwolonych postanowień umownych, bowiem nie są sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz nie naruszają interesów konsumenta w sposób rażący – mechanizm obliczania świadczenia głównego ma swoje uzasadnienie w strukturze kosztów ponoszonych przez pozwanego w związku z zawartą umową ubezpieczenia. Pozwany podniósł także, iż nie jest wzbogacony, gdyż nie posiada środków wpłaconych tytułem składek, gdyż po rozwiązaniu umowy jednostki funduszy pozostałe po wypłacie świadczenia wykupu zostały umorzone. Pozwany powołał się na brak rozszerzonej prawomocności orzeczeń, na podstawie których zostały dokonane wpisy w rejestrze klauzul niedozwolonych dotyczące innych przedsiębiorców.

(odpowiedź na pozew – k. 35-41)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Strony zawarły Umowę (...) z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym, potwierdzoną polisą o nr (...), której integralną część stanowiły Ogólne Warunki Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym ze Składką Regularną (...) o indeksie (...) wraz z załącznikiem nr 1. Powódka zobowiązała się do uiszczania składki regularnej w wysokości 540 zł miesięcznie. Umowa została zawarta na okres 15 lat. Okres ubezpieczenia rozpoczął się w dniu 22 lutego 2010 r. Umowa została rozwiązana w siódmym roku jej trwania, wskutek wniosku powódki o całkowitą wypłatę Świadczenia Wykupu.

(OWU z załącznikiem nr 1 - k. 11-21; wniosek o zawarcie umowy - k. 47-48.; polisa - k.10, wniosek o całkowitą wypłatę świadczenia wykupu k. 50, pismo pozwanego z 6 grudnia 2016 r. k. 22, 51)

Zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 6 OWU umowa ulegała rozwiązaniu wskutek wypłaty Świadczenia Wykupu – z dniem doręczenia wniosku o całkowitą wypłatę Świadczenia Wykupu. Zasady wypłaty Świadczenia Wykupu określone zostały w § 23 OWU. Z kolei ust. 5 § 10 stanowi, że w przypadku przedterminowego rozwiązania umowy na skutek zdarzeń, o których mowa w ust. 1 pkt. 2-3 i 6 wypłacana wysokość Świadczenia Wykupu w zakresie Wartości Części Bazowej Rachunku uwzględnia jej pomniejszenie o koszty poniesione przez Ubezpieczyciela związane z dystrybucją i zawarciem umowy oraz o koszty związane z prowadzoną przez ubezpieczyciela działalnością gospodarczą, które w związku z przedterminowym rozwiązaniem umowy nie będą mogły zostać pokryte z opłat określonych w § 24 ust. 1 jakie byłyby pobierane przez ubezpieczyciela w trakcie całego okresu, na jaki umowa została zawarta. Wypłacając Świadczenie Wykupu ubezpieczyciel nie nalicza ani nie potrąca z wypłacanego świadczenia jakiegokolwiek kary lub odstępnego w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego związanych z przedterminowym rozwiązaniem umowy.

Zgodnie z ust. 25 § 2 Świadczenie Wykupu to kwota świadczenia z Umowy wypłacana przez Ubezpieczyciela w przypadkach określonych w OWU, z przyczyn innych niż dożycie przez Ubezpieczonego Daty Dożycia, śmierć Ubezpieczonego lub odstąpienie przez Ubezpieczającego od umowy.

Zgodnie z ust. 34 wskazanego wyżej zapisu OWU, Wartość Części Wolnej Rachunku to stanowiąca Część Wolną Rachunku wartość środków zapisanych w danym dniu na Rachunku Jednostek Funduszy, obliczona jako liczba Jednostek Funduszy pomnożona przez właściwe Ceny Jednostek Funduszy, powiększona o wartość gotówki.

Wysokość Świadczenia Wykupu została określona na podstawie § 23 ust. 5 w związku z załącznikiem nr 1 ust. 15. W myśl powołanego postanowienia wysokość Świadczenia Wykupu na dany dzień jest równa Wartości Części Wolnej Rachunku oraz określonego procentu Wartości Części Bazowej Rachunku wskazanego w ust. 15 Załącznika nr 1 do OWU. Ust. 6 powołanego § 23 stanowił zaś, że wysokość określonego procentu Wartości Części Bazowej Rachunku, o którym mowa w ust. 5, ustalana jest na podstawie Okresu Ubezpieczenia dla danej Umowy oraz Roku – szczegółowo zdefiniowanego w pkt 1 i 2 pkt tego paragrafu.

Z kolei z § 24 OWU wynikało, że z tytułu zawarcia i wykonywania umowy ubezpieczyciel pobiera następujące opłaty: opłatę wstępną, opłatę za udzielanie tymczasowej ochrony ubezpieczeniowej, opłatę za ryzyko, opłatę administracyjną, opłatę za zarządzanie aktywami Rachunku Jednostek Funduszy, opłatę za zarządzanie aktywami Portfeli Modelowych, opłatę operacyjną oraz inne opłaty z tytułu dodatkowych usług oferowanych przez Ubezpieczyciela związanych z Ubezpieczeniowymi Funduszami Kapitałowymi, określone w szczegółowych regulaminach.

Zgodnie z tabelą znajdującą się w pkt 15 załącznika nr 1 do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia, określony procent Części Bazowej Rachunku w związku z wypłatą Świadczenia Wykupu uzależniony został od czasu trwania polisy i przy zawarciu umowy na 15 lat wynosił od 0 % w pierwszym i drugim roku od zawarcia umowy do 96 % w ostatnim roku obowiązywania umowy.

(OWU z załącznikiem nr 1 – k. 11-21)

Umowa wiążąca powódkę z pozwanym została rozwiązana w siódmym roku jej trwania. Na rachunku powódki zgromadzona została kwota 43.614,14 zł, zaś pozwany wypłacił na jej rzecz 26.168,48 zł. tytułem świadczenia wykupu, tj. 60%. Wartość części wolnej rachunku wyniosła 0 zł., zaś wartość części bazowej rachunku – 43.614,14 zł. Kwota 17.445,66 zł. stanowiąca 40% wartości części bazowej rachunku została zatrzymana przez pozwanego. Suma wpłaconych składek wyniosła 43.740,- zł.

(Rozliczenie z tytułu umowy – k. 22v.)

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie wskazanych powyżej dokumentów, które w całości uznać należy za wiarygodne, gdyż ich rzetelność i prawdziwość nie była przez strony kwestionowana. Sąd Rejonowy oddalił

wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego aktuarusza, bowiem okoliczności, na które dowód miałby zostać przeprowadzony są nieistotne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Przeprowadzenie tego dowodu spowodowałoby zwłokę w rozpoznaniu sprawy i nie przyczyniłoby się do jej wyjaśnienia. Sąd Rejonowy nie uwzględnił zgłoszonego przez pozwanego dowodu z korespondencji mailowej stron (k. 52-53) na okoliczność wiedzy powódki o warunkach umowy. W korespondencji tej powódka przyznała, że ma kilka polis. Okoliczność ta pozostaje bez wpływu na ocenę abuzywności postanowień OWU umowy zawartej przez strony. Pojęcie konsumenta w rozumieniu art. 2 lit. b dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich ma charakter obiektywny i jest niezależne od konkretnego zasobu wiedzy, jaki może mieć dana osoba, czy też od posiadanych przez nią w rzeczywistości informacji (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 3 września 2015 roku C-110/14, Legalis nr 1325724, pkt 21).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w zakresie należności głównej w całości oraz w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie w części.

W niniejszej sprawie okolicznością bezsporną między stronami był fakt zawarcia i rozwiązania łączącej strony umowy ubezpieczenia na życie, jak również fakt wypłaty przez pozwanego Świadczenia Wykupu. Istota sporu sprowadzała się natomiast do zasadności zatrzymania przez pozwanego pozostałego procentu Wartości Części Bazowej Rachunku.

Zawarta przez strony umowa jest umową mieszaną, z elementami klasycznego modelu umowy ubezpieczenia na życie i postanowieniami charakterystycznymi dla umów, których celem jest inwestowanie kapitału. Nie ulega wątpliwości, że dominuje w niej aspekt kapitałowy polegający na alokowaniu składek wpłacanych przez ubezpieczonego na ubezpieczeniowe fundusze. Celem umowy było więc istnienie długotrwałego i stabilnego stosunku prawnego łączącego strony w celu zgromadzenia jak najwyższego kapitału i wygenerowanie możliwie najlepszego wyniku ekonomicznego, co zapewniało również wymierne korzyści ubezpieczycielowi, który w związku z tym pozostawał zainteresowany jak najdłuższym uiszczaniem przez ubezpieczonego składek w celu ich dalszego inwestowania. Integralną część wskazanej umowy stanowiły Ogólne Warunki Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym ze Składką Regularną (...) - wzorzec umowny ustalony przez ubezpieczyciela, który w świetle brzmienia art. 384 § 1 k.c. winien być doręczony powódce przed zawarciem umowy, by ją wiązał.

Po siedmiu latach trwania polisy, doszło do rozwiązania umowy łączącej powódkę z pozwaną, wskutek złożenia przez nią wniosku o całkowitą wypłatę Świadczenia Wykupu. Wówczas jak wynikało z ust. 5 § 23 OWU pozwany był zobowiązany do wypłacenia Świadczenia Wykupu równej Wartości Części Wolnej Rachunku oraz określonego procentu Wartości Części Bazowej Rachunku wskazanego w ust. 15 Załącznika nr 1 do OWU.

Ubezpieczyciel nie dokonał wypłaty na rzecz powódki Świadczenia Wykupu w pełnej wysokości, zatrzymując dla siebie część Wartości Części Bazowej Rachunku.

Dokonując wykładni powyższych postanowień OWU Sąd Rejonowy miał na względzie brzmienie art. 385¹ k.c. stanowiącego, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, które nie zostały z nim indywidualnie uzgodnione nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Ustalenie, że poszczególne postanowienia OWU są postanowieniami niedozwolonymi, ma znaczenie ze względu na skutki prawne jakie rodzi uznanie postanowienia umowy za abuzywne. Wówczas, zgodnie z art. 385¹ § 1 i §2 k.c., zamieszczona w umowie klauzula abuzywna, nie wiąże konsumenta, a strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Z przytoczonego przepisu 385¹ k.c. wynika, że możliwość uznania danego postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z umowy zależy od spełnienia następujących przesłanek: postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie, kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco narusza interesy konsumenta, nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron, w tym ceny lub wynagrodzenia. Powyższe przesłanki muszą zostać spełnione łącznie.

Nie ulega wątpliwości, iż przedmiotowa umowa ubezpieczenia została zawarta przez przedsiębiorcę (pозwanego) z konsumentem (powódką).

Kwestionowane postanowienia nie zostały z powódką uzgodnione indywidualnie. Zostały one bowiem zawarte we wzorcu umownym jakim były Ogólne Warunki Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowymi Funduszem Kapitałowymi ze Składką Regularną M. (...). W konsekwencji, ponieważ postanowienia umowne będące przedmiotem analizy na gruncie rozpoznawanej sprawy stanowią postanowienia wzorca umownego, to obejmuje je domniemanie, iż nie zostały uzgodnione indywidualnie, którego to domniemania pozwana nie wzruszyła.

Kwestią sporną stanowiło zaś to, czy określone w powołanych postanowieniach Świadczenie Wykupu stanowi główne świadczenie stron.

W ocenie Sądu w omawianym przypadku nie budzi wątpliwości, że Świadczenie Wykupu nie jest świadczeniem głównym. Wprawdzie ustawodawca nie określił, co należy rozumieć przez sformułowanie główne świadczenia stron, ale należy przyjąć, że są to takie elementy konstrukcyjne umowy, bez których uzgodnienia nie doszłoby do jej zawarcia. Innymi słowy chodzi o klauzule regulujące świadczenia typowe dla danego stosunku prawnego, stanowiące te jego elementy, które konstytuują istotę danego porozumienia. Sąd orzekający w pełni zgadza się z argumentacją zawartą w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2007 roku, że brzmienie art. 3851 k.c. nie pozwala na szeroką interpretację formuły postanowień określających główne świadczenia stron i z tego powodu postuluje się, aby sformułowanie to rozumieć wąsko i wszelkie wątpliwości należy rozstrzygać na rzecz objęcia klauzuli kontrolą merytoryczną (por. uchwała SN, sygn. akt 62/07 OSNC 2008/7-8/87, Prok.i Pr.-wkl. 2008/11/52, Biul.SN 2007/6/11).

Zastrzeżenie dopuszczalności pobrania Świadczenia Wykupu w razie zakończenia stosunku prawnego w okresie przewidzianym w umowie nie stanowi elementu, bez którego stosunek ten nie mógłby zaistnieć. Na tle przedstawionego do oceny stosunku prawnego takimi postanowieniami są: ze strony pozwanego - świadczenie ochrony ubezpieczeniowej i spełnienie świadczenia w określonej wysokości w razie zajścia określonego w umowie zdarzenia zgodnie z § 3 OWU a także inwestowanie zgromadzonych środków w jednostki uczestnictwa ubezpieczeniowych funduszy inwestycyjnych oraz – ze strony powódki – zapłata ekwiwalentu za świadczone przez pozwanego usługi, tj. składki regularnej. Świadczenie wykupu ma zaś charakter świadczenia ubocznego – powstającego w przypadku rozwiązania umowy, co wszakże nie musiało nastąpić. Jej celem, w zamyśle, jest zabezpieczenie interesów ubezpieczyciela, gdyby doszło do przedwczesnego, z jego punktu widzenia, zakończenia stosunku prawnego. Świadczenie takie, przewidziane na wypadek rozwiązania umowy w określonym czasie, nie może zatem zostać uznane za główny przedmiot stosunku umownego stron. Przyjęcie, że w niniejszej sprawie świadczenie wykupu stanowi główne świadczenie stron oznaczałoby, że celem umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym byłoby to, aby konsument mógł ją rozwiązać przed terminem i skorzystać z wypłaty Świadczenia Wykupu. Takie podejście jest irracjonalne, gdyż konsument w momencie zawierania umowy na czas określony, umowy długoterminowej, nie ma na celu jej wcześniejszego rozwiązania. Taki zamiar pojawia się dopiero w późniejszym etapie wykonania umowy, np. w momencie, w którym zgromadzony kapitał nie przynosi zysku, a bieżące opłaty pobierane przez ubezpieczyciela powodują dodatkowe straty. W ocenie Sądu Rejonowego świadczenie wykupu pełni rolę analogiczną do opłaty likwidacyjnej, a jedyna różnica polega na tym, że opłata likwidacyjna to procent zgromadzonego kapitału, którego ubezpieczyciel nie wypłaca ubezpieczonemu, a świadczenie wykupu, to określony procent kapitału, który ubezpieczyciel wypłaca, pozostawiając sobie pozostałą część jako opłatę za to, że doszło do rozwiązania umowy przed upływem terminu na jaki umowa została zawarta. Na marginesie można tylko dostrzec,

że nawet jeśliby przyjąć, iż Świadczenie Wykupu stanowi główne świadczenie stron, to postanowienie umowne je kształtujące musiałyby być sformułowane w sposób jednoznaczny, by nie podlegać tej kontroli. Trudno natomiast uznać, że definicja Świadczenia Wykupu zawarta w § 2 ust. 25 w zw. z § 23 ust 5 i 6 w połączeniu z ust. 15 załącznika nr 1 i w oparciu o zawartą w załączniku nr 1 tabelę odwołująca się ponadto do definicji wskazanych w § 2 ust. 3, 4, 12, 20, 25 oraz 33 i 34 jest zdefiniowana w sposób jednoznaczny i nieskomplikowany. Określony w tabeli – w załączniku nr 1 OWU- procent części bazowej rachunku wypłacany ubezpieczającemu w związku z całkowitą lub częściową wypłatą świadczenia w zw. z art. § 4 ust. 3 w zw. z § 23 ust. 5-6 kształtuje obowiązki powódki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy. Interes konsumenta należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, ale też każdy inny nawet niewymierny interes. Natomiast ocena zachowań w świetle dobrych obyczajów następuje najczęściej poprzez odwołanie się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerłość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację tych wartości uznawane są za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Tak również kwalifikowane są wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron stosunku, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami umowy. Brak równowagi kontraktowej jest bowiem jednym z podstawowych przejawów naruszenia dobrych obyczajów. Sąd Rejonowy uznał przedmiotowe postanowienia za niezgodne z dobrymi obyczajami, gdyż naruszały one zasadę lojalności przedsiębiorcy wobec konsumenta wymagającą konstruowania jasnych i przejrzystych postanowień umownych. Wskazane postanowienia umowne prowadzą również do zachwiania równowagi kontraktowej stron poprzez nierówne rozłożenie obowiązków. Takie ukształtowanie wysokości świadczenia wykupu a tym samym zatrzymanie całości wartości części bazowej rachunku przez pozwanego leży wyłącznie w jego interesie i nie przewiduje tożsamej „sankcji” w sytuacji rozwiązania umowy przez stronę pozwaną, tym samym brak jest równości w kształtowaniu uprawnień i obowiązków wynikających z umowy dla obu jej stron. Takie brzmienie wskazanych postanowień nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu powódki, jako słabszej strony umowy, co nie znajduje żadnego uzasadnienia i prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco niekorzystny. Nie sposób również podzielić poglądu pozwanego, że wypłata Świadczenia Wykupu w przewidzianej w załączniku do OWU wysokości usprawiedliwiona jest znacznymi kosztami zawarcia umowy ponoszonymi przez Towarzystwo Ubezpieczeniowe jak stanowi ust. 5 § 10 OWU. Należy wskazać na brzmienie § 24 OWU, z którego wynika, że pozwany pobiera w trakcie trwania umowy opłaty o różnym charakterze, które mają za zadanie rekompensować koszty dystrybucji danej umowy. Pozwany pobiera bowiem opłatę wstępną, za udzielenie tymczasowej ochrony ubezpieczeniowej, za ryzyko, administracyjną, za zarządzanie aktywami rachunku jednostek funduszy, za zarządzanie aktywami portfeli modelowych, operacyjną oraz inne opłaty z tytułu dodatkowych usług oferowanych przez Ubezpieczyciela związanych z Ubezpieczeniowymi Funduszami Kapitałowymi, określone w szczegółowych regulaminach. Po drugie należy zwrócić uwagę, że pozwany wskazuje, iż poniósł wysokie koszty, w tym koszty akwizycji. Są to natomiast koszty, jakie pozwany poniósł w związku z tym, że powódka dała się przekonać do oferowanego produktu. Koszty te więc nie są w istocie kosztami wykonania umowy i świadczonej usługi, lecz kosztami poniesionymi przez pozwanego, by przekonać powódkę do zawarcia umowy. Tak więc nie jest to koszt związany ani z ryzykiem ubezpieczeniowym ani z zarządzaniem jednostkami uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych co stanowi świadczenie pozwanej, lecz koszt prowadzący do zawarcia umowy. W ocenie Sądu Rejonowego tak wysoki koszt może świadczyć albo o tym, że pozwany w ogóle nie racjonalizuje swoich wydatków związanych z zawarciem umowy, oferując wysokie wynagrodzenia agentom, uznając iż ostatecznie koszt ten obciążą ubezpieczonego bądź też wysokość wynagrodzenia agentów jest jednak ściśle powiązana z rzeczywistym czasem trwania umowy i agent w wypadku wcześniejszego jej rozwiązania obowiązany jest zwrócić ubezpieczycielowi część wypłaconego wynagrodzenia. W obu sytuacjach nie ma podstawy, by takimi kosztami obciążana była powódka.

Sąd Rejonowy uwzględnił również argumentację powódki dotyczącą wpisu w rejestrze klauzul niedozwolonych prowadzonym przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod nr 4633 dokonanego na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 4 czerwca 2012 roku sygn. akt XVII AmC 974/11 i wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 kwietnia 2013 roku, VI ACa 124/12. Wpis ten dotyczy A. Ż. Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. i obejmuje tabelę określającą wysokość opłaty likwidacyjnej stanowiącej procent środków wypłacanych z subkonta składek regularnych, zgodnie z którą w siódmym roku polisowym opłata ta wynosi 40%. Klauzula ta jest materialnie identyczna z klauzulą będącą przedmiotem niniejszego postępowania.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 21 grudnia 2016 roku w sprawie C-119/15 wskazał, że rejestr klauzul niedozwolonych pozwala uniknąć prowadzenia kilku postępowań w odniesieniu do analogicznych postanowień wzorców umowy stosowanych przez innych przedsiębiorców, co wzmacnia prawidłowe funkcjonowanie krajowego systemu sądownictwa (pkt 35 wyroku). W wyroku tym Trybunał Sprawiedliwości zastrzegł, że prawa tego innego przedsiębiorcy określone w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej nie są naruszone, jeśli przysługuje mu w tym postępowaniu środek odwoławczy.

Sąd Rejonowy po dokonaniu kontroli incydentalnej, uwzględniając wszelkie okoliczności niniejszej sprawy nie miał wątpliwości, że zakwestionowane postanowienia umowne, które uprawniły ubezpieczyciela w związku z rozwiązaniem umowy przed terminem do zatrzymania 40% Wartości Części Bazowej Rachunku stanowią klauzule abuzywne. W związku z uznaniem wskazanych postanowień za abuzywne wypłacie winna podlegać pełna wartość umowy. Pozwany zatrzymał kwotę 17.445,66 zł. na podstawie postanowień umowy uznanych za abuzywne i skoro odpadła podstawa prawna dla takiego działania, to zgodnie z art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. należało zasądzić zatrzymaną nienależnie kwotę od pozwanego na rzecz powódki, o czym orzeczono w punkcie I wyroku. Przy ocenie zasadności zgłoszonego żądania zapłaty odsetek należy wskazać, że zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy. Termin spełnienia takiego świadczenia powinien być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu skierowanym przez wierzyciela (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2003 roku, sygn. I CKN 316/01, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 117 i z dnia 3 lutego 2006 roku, sygn. I CSK 17/05). Odsetki ustawowe za opóźnienie od żądanej kwoty zasądzić należało od dnia 6 lutego 2017 r. tj. od dnia następnego po upływie 14-dniowego terminu wskazanego w wezwaniu do zapłaty (wezwanie do zapłaty wraz z dowodem doręczenia k. 23-24).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. i § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800). Powódka uległa tylko co do nieznacznej części żądania w zakresie odsetek, dlatego nałożono na pozwanego obowiązek zwrotu wszystkich kosztów (art. 100 k.p.c.). Na koszty procesu w kwocie 4.490,- zł. składają się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 873,- zł., wynagrodzenie adwokata w stawce minimalnej w kwocie 3.600,- zł. i opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,- zł.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji.

SSR Krystyna Dąbrowska

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki.

SSR Krystyna Dąbrowska